

CAPCANA IDENTITĂȚII

Yascha Mounk (n. 1982), politolog, scriitor și profesor universitar, este preocupat în special de ascensiunea populismului și criza democrației liberale. Născut în Germania din părinți polonezi, obține o licență în istorie de la Trinity College (Universitatea Cambridge), apoi un doctorat în științele guvernării de la Universitatea Harvard. În prezent, este profesor de practica afacerilor internaționale la Universitatea Johns Hopkins. De asemenea, este fondatorul revistei online *Persuasion* și face parte din echipa publicației *Die Zeit*. A mai scris, printre altele, *The People vs Democracy. Why Our Freedom is in Danger and How to Save It* și *The Great Experiment. Why Diverse Democracies Fall Apart and How They Can Endure*.

Capcana identității a fost un bestseller în SUA și Marea Britanie, fiind desemnată cea mai bună carte a anului 2023 de către *The Economist*, *Financial Times*, *Inc.*, *Prospect Magazine* și *The Conversation*. A fost publicată sau este în curs de publicare și în Olanda, Germania, Franța, Italia, Spania, Rusia, Polonia, China, Portugalia și Brazilia.

Mulțumirile editurii și ale traducătoarei se îndreaptă către domnul profesor Ciprian Mihali, care a contribuit în mod decisiv la transpunerea în limba română a terminologiei din această carte.

Redactor: Adina Săucan
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Alexandru Anghel
DTP: Dragoș Dumitrescu, Dan Dulgheru

Tipărit la Artprint

Yascha Mounk
The Identity Trap
Copyright © 2023, Yascha Mounk
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2026, pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Mounk, Yascha
Capcana identității: scindarea societății occidentale
și noua dinamică a puterii / Yascha Mounk; trad.
din engleză de Mirela Mircea. – București Humanitas, 2026
ISBN 978-973-50-9239-9
I. Mircea, Mirela (trad.)
159.9
32

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

Pentru Ala

CUPRINS

INTRODUCERE	11
Miza e foarte mare	15
Sinteza identitară	19
Momeala	21
Capcana	24
De ce avem motive să ne îngrijorăm pentru (și să scriem despre) capcana identității	29
Marea eliberare	31
PARTEA I	
ORIGINILE SINTEZEI IDENTITARE	
1. PARISUL POSTBELIC ȘI TRIMITEREA ÎN JUDECATĂ A ADEVĂRULUI	37
Falsa promisiune a progresului	39
Respingerea identității	44
Refuzul politicii	46
Rezumat	48
2. MOARTEA IMPERIULUI ȘI ÎMBRĂȚIȘAREA „ESEȚIALISMULUI STRATEGIC“	49
Lupta cu puterea (cuvintelor)	51
Reîntoarcerea la politică	53
Îmbrățișarea esențialismului strategic	55
Rezumat	58
3. RESPINGEREA MIȘCĂRII PENTRU DREPTURI CIVILE ȘI AFIRMAREA TEORIEI CRITICE A RASEI	60
Argumentele lui Derrick Bell împotriva desegregării	63
Permanența (presupusă a) rasismului	66
Inventarea intersecționalității	70
Intersecționalitatea capătă viață proprie	72
Rezumat	75

4. SINTEZA IDENTITARĂ	77
Temele principale ale sintezei identitare	79
Ai grijă ce-ți dorești	88
Rezumat	91

PARTEA A II-a

ORIGINILE SINTEZEI IDENTITARE

5. SINTEZA IDENTITARĂ PĂTRUNDE ÎN MAINSTREAM	97
Cum a contribuit o platformă digitală de-acum uitată la nașterea unei noi culturi politice.	99
Noile platforme de comunicare socială adoptă ideologia Tumblr	102
Transformarea mainstreamului	105
Revoluția woke	109
Rezumat	112
6. MARȘUL SCURT PRIN INSTITUȚII	113
Terenul de antrenament	115
Sinteza identitară cucerește organizațiile nonprofit	118
Sinteza identitară urcă la etajul directorilor	125
Rezumat	130
7. DESCURAJAREA DISIDENȚEI	131
Instituțiile progresiste sunt luate în stăpânire de ideologia identitară	134
Presiunea conformistă și radicalizarea grupurilor	136
Executorii intelectuali ai ideologiei identitare	141
Rezumat	145

PARTEA A III-a

VICIILE SINTEZEI IDENTITARE

8. CUM SĂ NE ÎNȚELEM UNII PE ALȚII	151
Originile teoriei punctului de vedere	154
De ce nu funcționează teoria punctului de vedere ca filozofie	157
De ce nu funcționează teoria punctului de vedere ca strategie politică	160
Solidaritatea autentică nu se poate baza decât pe empatie cucerită prin efort.	163
Rezumat	164

9. BINEFACERILE INFLUENȚEI RECIPROCE	167
Cum a ajuns stânga să se preocupe de apropierea culturală	169
Problemele conceptului de „apropriere culturală“	172
O modalitate mai bună de a descrie în ce constă injuria	177
Rezumat	180
10. LIBERTATEA CUVÂNTULUI	182
Rădăcinile respingerii „progresiste“ a libertății cuvântului	187
De ce este atât de periculoasă îngrădirea libertății cuvântului	191
Principii de exprimare liberă pentru o societate liberă	197
Rezumat	206
11. VIRTUTEA INTEGRĂRII	208
Ascensiunea separatismului progresist	210
Progresiștii care promovează identitatea albă	214
Ce ne pot învăța științele sociale despre cum se cultivă empatia și coeziunea	216
De ce sunt contraproductive practicile propuse de separatiștii progresiști	220
De ce încurajarea albilor să-și îmbrățișeze rasa riscă să se sfârșească prost	224
Virtutea integrării	226
Rezumat	230
12. CALEA CĂTRE EGALITATE	232
Cum s-a impus echitatea ca valoare și s-a ajuns la politici publice care țin seama de identitate	236
Diferența dintre a nu vedea rasa și a nu vedea rasismul	240
Politicile neutre din punctul de vedere al rasei pot contribui la combaterea inegalității rasiale	243
De ce eșuează echitatea la nivel teoretic	245
De ce eșuează echitatea în practică	247
Imperfecte, excepționale și rare	250
Rezumat	253
13. DESPRE RASISMUL STRUCTURAL, GEN ȘI MERITOCRAȚIE	255
Rasismul structural	256
Sex, gen și dezbaterile privind drepturile persoanelor transgen	258
Meritocrația	262
Rezumat	265

PARTEA A IV-a

ÎN APĂRAREA UNIVERSALISMULUI

14. UN RĂSPUNS LA SINTEZA IDENTITARĂ.	269
Nucleul criticii la adresa liberalismului	270
Răspunsul liberal la sinteza identitară	274
Rezumat	280
15. SCURTĂ PLEDOARIE PENTRU ALTERNATIVA LIBERALĂ.	282
Principiile centrale ale liberalismului	284
Cum conduc principiile liberale la societăți prospere	287
Succesul democrațiilor liberale	290
Rezumat	292
CONCLUZIE	
CUM SĂ NE ELIBERĂM DIN CAPCANA IDENTITĂȚII	295
Trei variante posibile pentru viitorul capcanei identității	298
Cum argumentăm împotriva capcanei identității	302
Cum pot organizațiile să scape de capcana identității	313
Ce pierdem dacă intrăm în capcana identității	316
APENDICE	
DE CE NU SE POATE SPUNE CĂ SINTEZA IDENTITARĂ ESTE MARXISTĂ.	319
<i>Mulțumiri.</i>	323
<i>Note.</i>	327

INTRODUCERE

Pe la sfârșitul verii lui 2020, Kila Posey a întrebat-o pe directoarea Școlii Generale „Mary Lin“ dintr-o suburbie bogată a Atlantei dacă poate să-și înscrie fetița de șapte ani în clasa unei anumite învățătoare.¹ „Sigur că da“, a răspuns inițial directoarea. „Doar trimiteți-mi numele învățătoarei.“ Însă, după ce doamna Posey și-a trimis cererea prin e-mail, directoarea i-a propus alți învățători și învățătoare, insistând că sunt mai potriviți decât cea aleasă de ea. În cele din urmă, Kila – care e afro-americană – a vrut să știe de ce nu poate fiica ei să fie înscrisă în clasa învățătoarei preferate. Iar directoarea a fost nevoită să vorbească pe șleau: „Pentru că nu e o clasă pentru copiii negri“.

Povestea sună deprimant de cunoscut. Evocă istoria îndelungată și brutală a segregării, trezind în minte imaginea unor părinți albi îngroziți de perspectiva ca în clasa copiilor lor să fie și colegi negri. Dar de data aceasta avem de-a face cu un paradox, căci Sharyn Briscoe, directoarea școlii, e ea însăși afro-americană. Intervieată de un reporter de la *Atlanta Black Star*, Kila Posey mărturisește: „Nu mi-a venit să cred că port o astfel de discuție în 2020 cu cineva care arată exact ca mine – o negresă. Clasele sunt segregate. Nu se poate să faci așa ceva. E inacceptabil“². Totuși, se pare că incidentul de la Școala „Mary Lin“ nu e continuarea unei povești vechi și cunoscute, ci face parte dintr-un nou trend ideologic. În tot mai multe școli de pe întinsul SUA, diverși educatori convinși că luptă pentru dreptatea rasială au început să separe copiii în clase diferite pe baza culorii pielii.

Unele școli publice segregă clasele la anumite materii. Liceul din Evanston Township, o suburbie a orașului Chicago, oferă cursuri de analiză matematică rezervate elevilor care „se identifică drept negri”³. Multe altele încurajează „grupuri de afinitate” segregate în funcție de rasă. O școală din Wellesley, Massachusetts, de exemplu, a organizat recent un „spațiu de vindecare pentru elevii asiatici și asiatici-americani”. În invitația trimisă prin e-mail se sublinia: „Acesta este un spațiu protejat pentru elevii noștri asiatici/asiatici-americani și pentru cei de culoare, NU pentru elevii care se identifică doar ca albi”⁴.

Cel de-al 14-lea amendament la Constituția SUA și hotărârea istorică a Curții Supreme în cauza Brown contra Board of Education⁵ au limitat cu strictețe măsura în care instituțiile publice pot discrimina între cetățeni în funcție de culoarea pielii. Ca urmare, crearea unor clase și spații segregate în școlile publice a dus la probleme juridice și chiar la lansarea unei anchete federale.⁶ Cele întâmplate la Atlanta, Evanston și Wellesley au devenit însă de mult practică curentă în școlile private, care nu sunt obligate să respecte reglementări atât de stricte.

La unele dintre cele mai prestigioase școli din SUA, de la Boston până la Los Angeles, profesorii împart mai nou elevii în grupuri diferite în funcție de rasă sau etnie și în multe cazuri este obligatoriu să rămâi în grupul desemnat. Practica se aplică de la cele mai mici vârste, astfel încât educatorii trebuie să le spună celor mici de care grup aparțin. La Gordon, o renumită școală privată din Rhode Island, educatorii încep să împartă copiii încă de la grădiniță în grupuri de afinitate – care se reunesc săptămânal și sunt segregate după rasă.⁷ „Programa bazată pe jocuri în care se afirmă în mod explicit identitatea rasială este deosebit de importantă pentru cei mici”⁸, a scris Julie Parsons, profesoară cu vechime la Gordon, după ce școala ei a fost premiată de National Association of Independent Schools pentru eforturile în direcția diversității, echității și incluziunii.

Dalton, o școală prestigioasă din cartierul newyorkez Upper East Side unde sunt educați copiii elitei orașului, s-a sforțat în

toate felurile să explice obiectivele pedagogice care însuflețesc aceste practici. Potrivit declarațiilor personalului și resurselor externe de pe site-ul școlii⁹, instituțiile antirasiste trebuie să ajute elevii să-și formeze identitatea rasială corectă. Într-o dezbatere între experți organizată de un ONG cu nume foarte grăitor, EmbraceRace¹⁰, care a colaborat îndeaproape cu Școala Dalton, s-a afirmat că, atunci când vorbim despre elevii de vârstă mică, „chiar și o persoană neagră sau de culoare se întâmplă să spună: eu nu mă consider o ființă rasială. Sunt om și atât“. Astfel că sarcina educației de calitate este să schimbe această atitudine, pentru că „suntem ființe rasiale“¹¹. Iar primul pas către obiectiv este respingerea ideii de „daltonism rasial“ (*color-blindness*), care susține că ceea ce avem în comun este mai important decât ceea ce ne diferențiază.

În ultima vreme, unele școli au început să-și îndemne inclusiv elevii albi să se definească în termeni rasiali. Bank Street School for Children din cartierul newyorkez Upper West Side, de exemplu, este una dintre cele mai renumite instituții școlare din țară.¹² Mândrindu-se că face parte din avangarda pedagogiei progresiste, administrează atât o școală generală, cât și un colegiu pentru învățători, unde se formează în fiecare an sute de noi dascăli. De curând, Bank Street a început să împartă elevii în două grupuri: „grupul de afinitate pentru copii de culoare“ și „grupul de aliați“, destinat exclusiv copiilor albi. După cum explică un document publicat de școală, scopul grupului pentru albi este „să sensibilizeze elevii cu privire la prevalența «superiorității albilor» (*whiteness*) și a privilegiului rasei albe“, încurajând elevii să-și „asume ascendența europeană“¹³.

Tocmai această nouă abordare pedagogică i-a dat lui Sharyn Briscoe, directoarea Școlii Generale „Mary Lin“, ideea de a crea o „clasă pentru negri“. Doamna Briscoe a copilărit în suburbiile Philadelphiei și a mers la o școală privată unde majoritatea elevilor erau albi, așa că s-a simțit adesea izolată. Odată cu diploma de licență în științele educației primită de la Spelman College, a absorbit și un set nou de idei cu ajutorul cărora spera să salveze

alți copii de experiențele prin care trecuse. Beverly Daniel Tatum, o cunoscută cercetătoare în domeniul educației și fostă președintă la Spelman College, se întreabă într-o carte foarte influentă a sa: „Dacă un tânăr și-a creat o nișă într-un cerc de prieteni albi, chiar e nevoie să mai creăm un grup de colegi negri?”¹⁴ După ce răspunde afirmativ, recomandă ca școlile să aibă grijă ca elevii să-și facă prieteni din propriul grup rasial, „separând elevii negri” cel puțin o parte din săptămână.

Kila Posey nu-i deloc de acord. Ea însăși profesoară, e de părere că „înscrierea fetelor mele într-o clasă în care toți colegii arată ca ele nu înseamnă neapărat că vor avea o comunitate strânsă”¹⁵. După cum i-a spus directoarei în primele lor discuții, „nu e treaba conducerii școlii” să aleagă colegii cu care ar fi bine să se împrietenească fiicele ei, și încă pe baza culorii pielii.

Când am intervievat-o pe doamna Posey, încercând să aflu cât mai multe despre bătălia ei complexă cu autoritatea școlară locală din Atlanta, mi-a vorbit foarte cumpănit, amintindu-și date și cifre cu precizia omului însuflețit de o cauză înaltă. Doar când am rugat-o să-mi împărtășească ce speranțe are pentru viitorul fiicelor ei, glasul a început să-i trădeze emoțiile. „Nu-mi pot imagina nici o limită pentru fetele mele. Pot să facă și să devină orice își doresc”, mi-a spus stăpânindu-și cu greu tremurul din voce. După ce au urmărit-o pe Kamala Harris depunând jurământul la preluarea funcției de vicepreședintă a SUA, s-au simțit inspirate să-i calce pe urme. Însă, indiferent ce vor alege să facă în viață, insistă doamna Posey, „vor avea un cuvânt de spus. Și trebuie să fie capabile să se înțeleagă cu toată lumea”.

Dezacordul profund dintre Kila Posey și Sharyn Briscoe e doar o mică ciocnire dintr-un război mult mai amplu al ideilor. În locul universalismului, anumite părți din cultura americană dominantă adoptă cu repeziciune un fel de separatism progresist. O serie de școli și universități, ONG-uri și companii par convinse că e bine să încurajeze oamenii să se gândească la ei înșiși ca la „ființe rasiale”¹⁶. Mai mult, se aplică același cadru și altor forme de identitate, lumea fiind îndemnată să vadă în gen, originea culturală sau orientarea

sexuală atributul definitoriu al persoanei. Iar în ultima vreme multe instituții au mers și mai departe, considerând că este de datoria lor să trateze oamenii diferit în funcție de grupul de care aparțin – chiar și în contextul unor decizii existențiale, cum ar fi stabilirea ordinii de prioritate la repartizarea unor medicamente salvatoare de vieți.

MIZA E FOARTE MARE

Spre sfârșitul lunii decembrie 2021, un medic din New York a eliberat o rețetă urgentă pentru un pacient care tocmai făcuse un test COVID și aflase că rezultatul e pozitiv. I-a prescris un medicament nou, Paxlovid, care promitea să reducă mult riscul de deces din cauza bolii. Înainte să trimită medicamentul, farmacista i-a transmis medicului o întrebare: voia să știe care e rasa pacientului. Doctorului nu i-a venit să creadă ce aude; după cum avea să declare mai târziu, „de 30 de ani, de când am deschis cabinetul, nu mi s-a pus niciodată întrebarea asta în legătură cu un tratament pe care l-am prescris”¹⁷.

În toamna celui de-al doilea an de pandemie, vaccinurile erau disponibile pe scară largă. Se expediau pentru prima dată către spitale și cabinetele medicale opțiuni de tratament anti-COVID de bună calitate. Sfârșitul pandemiei părea deja foarte aproape. Însă chiar atunci s-a răspândit varianta Omicron, care a generat o creștere periculoasă a numărului de infectări, astfel încât medicii s-au trezit puși în fața unor alegeri dificile privind alocarea resurselor: cine trebuia să primească cu prioritate medicamente salvatoare de vieți precum Paxlovid¹⁸ și tratamente cu anticorpi precum Sotrovimab până când acestea aveau să fie disponibile în cantități suficient de mari încât să ajungă pentru toți pacienții?

Principiile bine încetățenite ale triajului sugerau că autoritățile medicale ar trebui să urmărească un obiectiv simplu când răspund la această întrebare: salvarea cât mai multor vieți. În timpul pandemiei, majoritatea țărilor au urmat cu diligență o versiune a acestei reguli.¹⁹ În speranța că medicamentele vor

ajunge la pacienții care aveau cea mai mare nevoie de ele, funcționarii din sistemele sanitare naționale au ținut cont de factori precum vârsta înaintată sau prezența comorbidităților, despre care se știa că măresc mult rata de mortalitate a COVID.²⁰ În Statele Unite însă, deja de un deceniu, o serie de medici, activiști și experți influenți militează pentru folosirea unui alt criteriu atunci când se iau decizii de triaj medical: echitatea rasială.

Medicii au motive întemeiate să ia în serios disparitățile dintre diverse grupuri demografice. Numeroase studii au demonstrat că au o stare mai precară de sănătate comunitățile care au fost marginalizate în trecut, cum ar fi afro-americanii în Statele Unite²¹ și unele grupuri de britanici de origine asiatică în Regatul Unit²². Însă, în loc să se remedieze nedreptățile vechi prin asigurarea accesului tuturor pacienților, indiferent de rasă, la același standard de calitate a actului medical, mari părți din comunitatea medicală au ajuns la concluzia că se impune ca membrii diferitelor grupuri etnice să fie tratați diferit.

Într-o serie de articole, doi medici reputați de la Brigham and Women's, unul dintre cele mai bune spitale din lume, au descris cum aplică ei ideea. Astfel, Bram Wispelwey și Michelle Morse au arătat că, în trecut, pacienții de culoare erau discriminați atunci când se stabilea cine are prioritate la internarea în secția de cardiologie a spitalului, veșnic suprasolicitată.²³ Însă, în loc să repare nedreptățile prin măsuri care să asigure egalitate de tratament tuturor pacienților în viitor, indiferent de rasă, „strategia de implementare a echității” aleasă de spital constă în „favorizarea la internare a pacienților cu insuficiență cardiacă negri și hispanici”.

Câțiva universitari de prim rang au sugerat chiar că echitatea rasială ar trebui să primeze în fața imperativului de a salva vieți. Lori Bruce, de pildă, directoare adjunctă a Centrului de Bioetică de la Universitatea Yale, a susținut într-un articol recent din *Journal of Medical Ethics* că protocoalele care stabilesc ordinea de prioritate la tratament în situații de penurie a anumitor produse medicale „ar trebui să fie evaluate dintr-o perspectivă mai amplă decât cea a indicatorului simplist reprezentat de numărul de vieți

salvate⁴²⁴. Medicii ar trebui, în schimb, să facă eforturi pentru a reduce decalajele dintre diversele grupuri demografice prin implementarea „unui protocol de triaj echitabil din punct de vedere rasial”⁴²⁵, acordând atenție deosebită unor aspecte precum „impresia cu care rămâne o familie în urma triajului, și anume că i s-a refuzat tratamentul sau, dimpotrivă, că a fost tratată în mod incluziv”⁴²⁶.

Aceste idei și practici ne ajută să înțelegem cum au abordat oficialitățile unele decizii importante în perioada pandemiei. Când autoritățile din domeniul sănătății publice din SUA au fost puse în situația de a stabili ordinea de prioritate la distribuirea unor tratamente anti-COVID insuficiente, au respins la rândul lor cadrele „neutre din punct de vedere rasial”⁴²⁷ care ar fi ținut seama exclusiv de factori de risc precum vârsta și comorbiditățile. Statul New York, de exemplu, s-a angajat în 2021 să adopte politici medicale care să promoveze „echitatea rasială și dreptatea socială”, precizând explicit: „Asta înseamnă că nu toată lumea va fi tratată egal”⁴²⁸. Călăuzindu-se după aceste obiective, Departamentul de Sănătate al statului New York le-a sugerat medicilor să prescrie medicamente disponibile în cantitate limitată, precum Paxlovid, membrilor grupurilor etnice minoritare chiar dacă aveau sub 65 de ani și nu sufereau de comorbidități.²⁹ Recomandările precizau clar că newyorkezii din același grup demografic, dar de rasă albă, nu trebuiau să fie incluși în categoriile prioritare.³⁰

Recomandările medicale adoptate atunci de statul New York se înscriu într-o tendință mai largă.³¹ Ceva mai devreme în același an, când au apărut primele loturi de vaccinuri, statul Vermont a încurajat populația de culoare tânără și lipsită de comorbidități să facă vaccinul înainte de a-l oferi populației albe din același grup demografic.³² Cu toate că propriile-i modele statistice arătau că o astfel de alegere va provoca un număr mai mare de decese, Centers for Disease Control (Centrele pentru Controlul și Prevenirea Bolilor, CDC) au îndemnat statele să ofere acces la vaccinuri lucrătorilor care asigură serviciile esențiale înaintea vârstnicilor, invocând faptul că albi sunt suprareprezențați în grupul demografic al americanilor în vârstă.³³ După ce s-a introdus o acțiune

în justiție în încercarea de a pune capăt respectivelor practici, douăzeci și patru de instituții importante, printre care American Public Health Association, American College of Physicians și American Medical Association, au depus un memoriu *amicus curiae* în apărarea lor.³⁴

Noua paradigmă se aplică și în situații fără legătură cu rasa sau cu medicina. Instituțiile statului au început să se îndepărteze, într-o mare varietate de contexte, de regulile neutre care urmăresc egalitatea de tratament pentru toți cetățenii, indiferent de grupurile identitare cărora le aparțin. O serie de ajutoare sociale acordate de guvern sunt mai nou condiționate în mod explicit de factori precum genul și orientarea sexuală, pe lângă rasă.

Când guvernul federal al SUA a mobilizat fonduri de urgență pentru micile întreprinderi care riscau să intre în faliment din cauza pierderilor suferite în timpul pandemiei, de exemplu, au fost favorizate în mod explicit afacerile deținute de femei în detrimentul celor deținute de bărbați.³⁵ Primăria San Francisco a anunțat recent lansarea unui mecanism de sprijin pentru venitul de bază prin care locuitorii cu venituri mici ar urma să primească 1.200 de dolari pe lună de la autoritatea locală; dar ajutorul nu e pentru toată lumea, ci doar pentru cei care se identifică drept persoane transgen.³⁶

Îngrijorările trezite de rolul pe care a ajuns să-l joace identitatea în numeroase țări, de la Regatul Unit la Statele Unite, sunt luate adesea în răs și considerate manifestarea unei obsesii bolnăvicioase față de războaiele culturale de pe rețelele de socializare. Există un sâmbure de adevăr și în asta, căci Twitter și Facebook servesc într-adevăr doza zilnică de indignare unui public din ce în ce mai polarizat. Și sunt destule persoane care se fac vinovate de fapte realmente condamnabile, dar care susțin că sunt victime ale unor campanii publice de „anulare“ (*cancel mob*)³⁷. Dar faptul că unele dintre plângerile la adresa recentelor transformări sunt nejustificate nu înseamnă că fenomenul de ansamblu nu e real.

Un nou mod de a gândi identitatea câștigă influență uriașă în Canada, Marea Britanie și SUA. Principiile fundamentale pe baza

căroră defineam justiția, valoarea egalității și sensul identității s-au transformat profund și cu urmări majore. Și chiar dacă ar fi prematur să conchidem că noua ideologie a reperat o victorie definitivă, o vedem dictând acțiunile instituțiilor mainstream, de la Associated Press³⁸ la Massachusetts Institute of Technology³⁹, de la American Civil Liberties Union la compania Coca-Cola⁴⁰ și de la Serviciul Național de Sănătate britanic⁴¹ la Centrul Național pentru Arte al Canadei⁴². Miza pusă la bătaie constă nici mai mult, nici mai puțin decât în înseși regulile, principiile și premisele de bază care vor structura societățile noastre în următoarele decenii. În loc să ne prefacem că schimbările sunt irelevante sau imaginare, trebuie să le analizăm și să le evaluăm cu toată seriozitatea.

SINTEZA IDENTITARĂ

Rădăcinile noii ideologii care preschimbă în prezent regulile și normele instituțiilor mainstream se regăsesc în schimbarea esențială a convingerilor multor progresiști autodeclarați. Stânga era caracterizată în trecut de aspirațiile sale universaliste. A fi de stânga însemna să înșiști că oamenii nu sunt definiți de religie sau de culoarea pielii, de mediul în care au crescut sau de orientarea sexuală.⁴³ Iar obiectivul central al politicii era clădirea unei lumi în care să ajungem să înțelegem, la nivel colectiv, că ceea ce avem în comun, dincolo de liniile identitare, este mai important decât ceea ce ne separă, reușind astfel să lăsăm în urmă multiplele forme de oprimare care au marcat istoria nemiloasă a omenirii.⁴⁴ În ultimii șaizeci de ani însă, din motive pe care le putem înțelege în mare parte, felul în care stânga conceptualizează identitatea a trecut printr-o transformare profundă.

În anii '60 și '70, tot mai mulți reprezentanți ai stângii au început să susțină că angajamentul teoretic față de universalism coabitează de prea multe ori cu discriminări grave pe motive de rasă sau religie.⁴⁵ Au atras atenția, de asemenea, că multe mișcări de stânga fuseseră neprietoare cu minoritățile etnice și sexuale.⁴⁶ Pe măsură ce oprimarea suferită în trecut de diversele grupuri